

ҲУМОЮН БОД 30 СОЛИ ИСТИҚЛОЛИ ТОҶИК!

НАШРИ МАХСУС

Ҷаҳонро ба дониш тавон ёфтан
Молия

Ва иқтисод

№ 2 (171)
4 сентябри
2021

Оғози нашр: 7.03.2013 // Нашрияи Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон

www.tgfeu.tj

ҚАДАМҲОИ УСТУВОРИ 30 СОЛИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТӢ

Дар дунёи пуртазоди муосир танҳо миллате соҳиби ному иззат шуда метавонад, ки истиқлоли воқеӣ ва давлати озоду мустақили хешро дошта бошад.

Эмомалӣ Раҳмон

Истиқлолияти мо рамзи гӯи озодии миллат ва мамлакат, соҳибхитиёрии давлат ва нишонаи равшани ватандориву ватандӯстии мо мебошад.

Эмомалӣ Раҳмон

Дар раванди таҳкими дастовардҳои истиқлолияти давлатӣ масъалаи ташаккули инсонӣ солиму донишманд, мутахассиси сатҳи баланд ва ташаббусқору бунёдкор аҳамияти хоса дорад.

Эмомалӣ Раҳмон

Дар таърихи ҳар халқу миллат воқеаҳои бузургу муҳиме рух медиҳанд, ки сарнавишти минбаъда ва роҳи рушди онҳоро барои солиёни зиёд муайян менамоянд. Истиқлоли давлатӣ барои мардуми тоҷик аз ҷумлаи чунин рӯйдодҳои бузургтарини таърихӣ мебошад, ки дар тақдир халқи куҳанбунёди мо гардиши кулӣ ба вуҷуд овард.

Аз ин лиҳоз, ин санаи сарнавиштсоз барои мо муқаддастарин ҷашн мебошад.

Эмомалӣ Раҳмон

Соҳибистиқлолӣ ба мардуми шарифу заҳматқарини Тоҷикистон рӯҳи нав бахшида, сатҳи худшиносӣ, эҳсоси ватандорӣ ва ифтихори миллии хурду бузурги кишварро ба зинаи нав бардошт.

Эмомалӣ Раҳмон

Ва ҳамин ҳисси баланди масъулият дар назди таърихи миллати тоҷик ва тақдир имрӯзу ояндаи халқи Тоҷикистон ҳар яки моро водор месозад, ки истиқлолу озодии давлатамон, яъне муқаддастарин ва бузургтарин неъматҳои зиндагиамонро бо тамоми ҳастӣ хифз кунем, хушёру зирак бошем, дар ғайрат намонем, заҳмат кашем ва қарзи фарзандии худро дар назди Ватани азизамон ба ҷой орем.

Эмомалӣ Раҳмон

Эмомалӣ Раҳмон дар байни сиёсатмадорони ИДМ яке аз ҷойҳои намоёнро ишғол менамояд. Ҳар он ҷӣ ки дар Тоҷикистон ба амал меояд, барои бисёр халқҳо ва кишварҳо намунаи ибрат аст.

Владимир Путин, Президенти Федератсияи Россия

На ба ҳама сиёсатмадорони сатҳи ҷаҳонӣ муяссар мегардад, ки бузургтарин неъмат - умед ва зиндагии озоиштаро дар дили мардумаш хифз карда, халқро аз парокандагӣ, миллатро аз нестшавӣ ва давлатро аз завол начот диҳад.

Марзук Алӣ ал Ғаним, раиси Маҷлиси Уммаи Давлати Кувайт

Мо саҳми Эмомалӣ Раҳмонро дар таҳкими ваҳдати халқи тоҷик, пешрафти кишвар, ҳамчунин дар

рушди сиёсату иқтисодӣ баланд арзёбӣ мекунем. Дар ин давраи кӯтоҳи таърихи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муваффақиятҳои калон ноил шуда, узви ғаёли ҷомеаи ҷаҳонӣ гашт.

Нурсултон Назарбаев, Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон

Аллома Муҳаммад Иқболи Лоҳурӣ интизор буд ва умед мекашид, ки аз Мовароуннаҳр боз нафаре пайдо хоҳад шуд, ки тамоми форс-тоҷик-даризабонро аз нав дар Шарқ муттаҳид менамояд. Имрӯз ман мегӯям, ки он нафар Сарвари давлати Тоҷикистон, Ҷаноби Олӣ Эмомалӣ Раҳмон аст.

Офтоби Асгар, профессор, устои бахши форсии Донишгоҳи ховаршиносии Панҷоби Покистон

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ВА РУШДИ ИҚТИСОДИ МИЛЛӢ

Бо ба даст овардани истиклоли давлати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба гирдоби ҷанги шаҳрвандии таҳмиلى ва бӯхрони шадид фарогир шуд. Дар ин марҳила суботи сиёсӣ комилан аз байн рафта, рукнҳо ва пояҳои давлатдорӣ заиф гардида, беконунӣ ва бесарусомониҳои ба вучудодада боиси хисороти бузурги иқтисодӣ гардиданд. Дар замоне ки дигар давлатҳои пасошӯравӣ дар фазои амну озод ба ислоҳоти иқтисодӣ даст заданд, Тоҷикистони соҳибистиклол бо сарнавишти талхи хеш ва як зумра бадҳонони дохиливу хориҷӣ даст ба гиребон гардида, хатари воқеии парокандашавӣ ва аз харитаи сиёсии олам берун шудани кишвар баръало эҳсос мешуд. Васеъшавии ҷуғрофияи ноамниҳо ва бӯхрони шадиди иқтисодиву иҷтимоӣ аҳолии кишварро ноумед мекард. Хулоса, истиклоли давлатӣ ва мавҷудияти минбаъдаи Тоҷикистон ҳамчун давлати алоҳида зери хатари ҷиддӣ қарор дошт.

Хушбахтона, 16-уми ноябри соли 1992 дар Қасри Арбоби шаҳри бостонии Хучанд Иҷлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид, ки дар он вакили мардумӣ Эмомалӣ Раҳмон Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоб гардиданд. Зимнан Раиси тозаинтиҳоби Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар суҳанронии нахустини худ иброз доштанд, ки «Ман ба шумо сулҳ меорам ва ба хиради азалии миллати худам боварӣ дорам». Ин суҳанрони тақдирсоз дар таърихи давлатдорӣ тоҷикон марҳилаи навро оғоз бахшида, вақту

таҷриба самара ва натиҷаҳои беназирӣ онро собит сохтанд.

Новобаста аз мураккабии вазъ ва печидагии низоми муносибатҳои ҷамъиятиву сиёсӣ рушди иқтисодиёт ва татбиқи ислоҳоти густурда дар маркази таваҷҷуҳи Пешвои миллат қарор дошта, аз аввали солҳои истиклол раванди гузариш ба иқтисоди бозорӣ ва даст кашидан аз низоми банақшагирии мутамаккизи давлатӣ эълон карда шуд. Дар ин замина нахустин санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ оид ба фаъолияти соҳибкорӣ, хусусигардонӣ ва рушди бахши хусусӣ таҳия ва қабул гардид, ки ҷиҳати табдили модели иқтисоди миллӣ замина гузоштанд. Дар баробари ташаккули шаклҳои гуногуни моликият, қорҳои назаррас дар самти озод қардани нархҳо ва савдои хориҷӣ, ҷалби сармояи хориҷӣ ва ташкили қорхонаҳои муштарак ба анҷом расонида шуданд. Хамаи ин имконият дод, ки аллакай дар нимаи дуоми солҳои 90-уми асри гузашта ниҳодҳои иқтисодии бозғамӣ ташаккул ёфта, руҳи иқтисодиёт ва қиёсҳои нишондиҳандаҳои рушди он пешгирӣ карда шуд.

Бо ба вучуд омадани фазои амн ва истикрори сулҳу Ваҳдати миллӣ ислоҳоти иқтисодӣ хусусияти комплексӣ касб намуда, фарогирӣ самтҳои муҳталиф, аз он ҷумла соҳаи идоракунии молияи давлатӣ, низоми молия ва бонкҳо, соҳаҳои истеҳсолоти моддӣ, бахши хизматрасонӣ, соҳаҳои иҷтимоӣ, таъминоти шуғл ва мусоидат ба он ва ғайра гардид. Тадбирҳои андешидашуда ва ислоҳоти

татбиқшуда имконият дод, ки дар як давраи кӯтоҳ динамикаи мусбӣи рушди нишондиҳандаҳои иқтисодӣ таъмин карда шуда, суръати рушди онҳо давоми 30 сол аст, ки дар сатҳи зарурӣ нигоҳ дошта мешавад. Барои мисол маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафар аҳоли дар соли 2018 нисбат ба соли 2000 қариб 290 баробар афзоиш ёфтааст.

Яке аз хусусиятҳои ҳоси рушди иқтисоди миллӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва афзалияти сиёсати иқтисодии давлату Ҳукумати кишвар ин эълон намудани ҳадафҳои рушди миллӣ ва ҳалли масъалаҳои калидии рушди иқтисодиёти иҷтимоӣ ба ҳисоб мераванд. Яъне, Пешвои миллат бо эълон намудани се ҳадафи рушди миллӣ, ки дар Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли 2015 ба таври мушаххас нишон дода шуда буд, самтҳои афзалиятноки рушди иқтисодиёти миллиро муайян сохтанд. Қобили таъкид аст, ки ҳалли

Аз оғози соли 2020 бошад, бо мақсади пешгирии паҳншавии вируси COVID-19 маҷмӯи иртиботи ҳавоӣ ва заминии байни давлатҳо ба навбат маҳдуд ва ё пурра қатъ гардида, ҳамин тавр, суръати гардиш дар иқтисодиёти ҷаҳон ҳалалдор гашт.

Тоҷикистони маҳбуби мо ҳамчун ҷузъи ҷудопозири ҷомеаи ҷаҳонӣ аз таъсири бӯхрони COVID-19 дар қанор намонд. Давлату Ҳукумати мо аз рӯзҳои нахустини пайдоиши ин вирус тадбирҳои мушаххас ва муассири пешгирии воридшавӣ ва паҳншавии онро андешида, бо кишварҳои фарогир робитаҳои ҳудро қатъ ва ё маҳдуд сохт.

Мавриди қайд аст, ки дар заминаи сиёсати хирадмандона ва созандаи Пешвои миллат ва тадбирҳои таъсирбахши давлату Ҳукумати кишвар Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи пешгирии таъсири бемории сироятӣ COVID 19 ба соҳаҳои иҷтимоӣ иқтисодии

масъалаҳои соҳаи энергетика, нақлиёту коммуникатсия ва амнияти озуқаворӣ имкон дод, ки дар як давраи кӯтоҳ ба натиҷаҳои назаррас ноил гардем.

Аз ин нуктаи назар дар печидатарину ҳассосгарини лаҳзаҳо аз таърихи давлатдорӣ тоҷик ба майдони сиёсат ворид шудани Эмомалӣ Раҳмон барои миллати мо ҳадяи тақдир ва муваффақияти ҳосест. Зеро ба шарофати хиради азалии, иродаи сиёсӣ ва истеъдодҳои фардӣ ӯ Тоҷикистон аз хатари пораканда шудану ба нобудӣ расидан раҳо гашта, дар кӯтоҳтарин муддати таърихӣ тамоми вижаҳои давлати мустақил ва устувортарин низоми сиёсиро соҳиб гардид. Дар тӯли 30 соли истиклол як силсила мушкilotу монеаҳои мавҷудаи ҷомеаи навин бартараф гардида, таҳкурсии давлати соҳибхитёр гузошта шуд, қорҳои азими бунёдкориву созандагӣ ва ислоҳоти амики иқтисодиву иҷтимоӣ оғоз гардид.

Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз 5-уми июни соли 2020 тахти №1544 ба имзо расонида шуд. Фармони мазкур фарогирӣ тадбирҳои ҳоси дастгирии иқтисодиву иҷтимоии аҳоли ва кормандони соҳаҳои гуногун ва бахшҳои алоҳидаи иқтисоди миллӣ мебошад.

Ҳамин тавр, Ҷумҳурии Тоҷикистон дар зарфи 30 соли истиклоли давлатии худ бо сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мавқеъ, роҳ ва ояндаи дурахшони ҳудро муайян намуд ва мардуми меҳнатдӯсти кишварамонро зарур аст, ки бо мақсади ноил шудан ба ояндаи нек ва сатҳи зиндагии сифатан нав кӯшиш ба харҷ дода, ба ҳадафҳои неки худ бирасанд.

ХАЙРЗОДА Шукрулло
Қурбоналӣ,
ректори ДДМИТ

ИҚТИСОДИ УСТУВОР - САМАРАИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТӢ

Дар таърихи сиёсии давлатҳо саноҳое мавҷуданд, ки ба ҳаёти минбаъдаи он давлату миллат таъсири амику устувор мегузоранд. Аз ҷумла, дар таърихи навини давлатдорӣ тоҷикон 9-уми сентябри соли 1991 Тоҷикистони мо Истиқлоли давлатии худро эълон кард ва дар арсаи байналмилалӣ муаррифӣ гардид. Дар оғоз давлати тозатаъсису соҳибхӯиёри моро хатарҳои зиёде таҳдид мекард. Сар задани ҷанги таҳмилий ва ба сангарҳо ҷудо шудани мардум ҳокимияти онвақтаро ба таҳлука андохт, аммо пояи мустақамми истиқлол сабаб гардид, ки ин ҳама ба хубӣ пушти сар шавад ва сулҳу субот барқарор гардад.

Бо гузашти вақт ва хизматҳои Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, инчунин пояи мустақамми истиқлол, дар баробари дигар қомеъбихову музаффариятҳо, миллати тоҷик рӯ ба рушди бемайлоии соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоӣ, аз он ҷумла маориф овард ва ин иқдоми пешгирифтаи Роҳбари давлат то андозае самаранок гашт. Ҳамин тавр, дар солҳои соҳибистиклолӣ ислоҳоти иқтисодию иҷтимоӣ самтҳои муҳими ҳаёти ҷомеаро фаро гирифта, бағадрич идома ёфтанд. Самтҳои афзалиятноки рушд, ба мисли таъмини истиқлоли энергетикӣ, раҳой аз бунбасти коммуникатсионӣ, амнияти озуқаворӣ ва таъмини шуғли пурмаҳсул дар доираи Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 дар мамлакат татбиқ мегарданд. Бо талошу заҳматҳо миллати мо имрӯз аз бунбасти коммуникатсионӣ то андозае раҳой ёфта, бо сохта ба истифода додани ҷар-

ҳои НБО-и «Роғун» ба истиқлоли энергетикӣ низ мерасем.

Самти дигари афзалиятноки рушди иқтисодӣ дар замони Истиқлол ин соҳаи кишоварзӣ мебошад. Солҳои охир дар ин соҳа як қатор ислоҳоти муҳим ва ҷиддӣ қабул карда шуданд, ки мақсади асосӣ таҷдиди соҳа, таъмини мардум бо ҷойҳои нави қорӣ, баланд бардоштани рақобатпазирии маҳсулоти кишоварзӣ, ба содирот нигаронидани он ва дар ин замина, таъмини амнияти озуқаворӣ мамлакат ба ҳисоб меравад.

Дар ин давра, барои зиндагии шоистаи сокинон ҳадафу барномаҳои зиёде қабул гардиданд ва яке аз онҳо гузаштани мамлакат аз шакли аграрӣ ба саноатиро аграрӣ мебошад, ки ҳадафи устуворест дар пешрафти ин соҳа.

Зикр кардан бамаврид аст, ки аз солҳои аввали истиқлол Пешвои миллат ба рушди ҳамкориҳои тичоративу иқтисодӣ, ки омилҳои муҳими таҳкими муносибатҳои дӯчониба бо кишварҳои дигар мегардад, аҳамияти махсус дода, дар ин ҷода ба муваффақияти бузург ноил гардиданд. Яке аз онҳо Федератсияи Россия мебошад, ки дар самти шарикӣ тичоративу сармоягузори Тоҷикистон мавқеи ҳосеро ишғол мекунад. Аз соли 2008 Федератсияи Россия ҳамчун шарикӣ муҳими тичоративу иқтисодӣ ба ҳисоб рафта, то ҳол дар зинаи аввал қарор дорад. Тоҷикистони тозаистиклол бо дигар давлатҳо низ робитаи хуби иқтисодиву тичоратӣ дорад.

Табиист, ки рушди иқтисодиёт ба ғайи гардидани бучети давлат низ заминаи асосӣ мегузорад. Аз ин рӯ, қадами дигари устувор дар рушди иқтисодиёти Тоҷикистон дар замони истиқлол ташкили минтақаҳои озоди иқтисодӣ дар мамотики гуногуни ҷумҳурӣ, аз ҷумла дар вилояти Суғд, бо ташаббуси бевоситаи Президенти кишвар мухтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад.

Лозим ба ёдоварист, ки Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон низ зодаи даврони истиқлол буда, яке аз муассисаҳои бонуфузи таълимии олии қасбӣ ба шумор меравад ва дар қатори дигар муассисаҳои олии таълимӣ мутахассисони соҳибқасбро барои ободии давлату миллат омода мекунад.

Ин заминаҳо, аслан, марбут ба инкишофи соҳаҳои ҳаёти иқтисодӣ ва иҷтимоии ҷомеа мебошанд. Дар

ин қатор нақши омилҳои иқтисодӣ дар таҳкими истиқлол хеле муҳиму мубрам буда, онҳоро бидуни рушди назарраси истеҳсолот ба даст овардан номумкин аст. Таърихи ҷомеаи ҷаҳонӣ собит сохтааст, ки имконияти таҳияву қабул ва роҳандозӣ кардани стратегияҳои давлатии рушди ҷабҳаҳои мухталифи иқтисодии ҷомеа дар мавриде пайдо мешавад, ки кишвар соҳибистиклол бошад. Чун яке аз шартҳои истиқлоли иқтисодии ҳар як мамлакат ин хусусияти аз зинаи сирф масрафкунанда ба дараҷаи иқтисоди тавлидӣ боло рафтани он аст, бинобар ҳамин ҳам, иқдомҳои пайвастаи Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ин самт шоистаи таҳсин аст ва ноғуфта намонад, ки ҷиҳати амалӣ намудани ин иқдомот бояд ҳама якдилона кӯшиш ба харҷ диҳем.

Маҳз истиқлолу яқпорчагӣ сабаб гардид, ки кишварӣ мо рӯз аз рӯз ободу зебо гардад. Биноҳои пурҳамаму бисёррошона, гулгашту хиёбонҳои ҳозиразамон, гулу гулқорихо, бунёди қорхонаҳои саноативу таъмини мардум бо ҷойҳои қорӣ самарайи истиқлоланд. Сафарҳои қорӣ Пешвои миллат ба шахру ноҳияҳои ҷумҳурӣ ва ифтиҳои қорхонаҳову мактабҳо, беморхонаҳо ва дигар муассисаҳои фарҳангӣ далели пояи мустақамми истиқлол ва натиҷаи ободонӣ дар мамлақати мост.

Соҳтмони нақбу неругоҳҳо ва соҳтмонҳои азим асосан дар замони соҳи-

бистиклолӣ сураи гирифт. Бунёди НБО-и «Роғун», «Сангтӯда» ва ғайра барои иқтисодиёти пешрафта ва зиндагии ошоштаи мардум мусоидат карда истодаанд. Дар даврони истиқлол зиндагӣ нисбатан хуб ва сатҳи камбизоатии мардум паст гардид. Ба ин гуфта, ҷуноне ки дар боло зикр кардем, сафарҳои Пешвои миллат далели қатъиянд. Чунки дар ҳар як сафар як ё ду қорхонаи саноатӣ қушода мешавад ва аҳоли низ соҳибӣ ҷойи қорӣ мегарданд. Дар пойдоорию устувории истиқлол хизматҳои Президенти мамлакат басо назаррас буда, пешравӣҳои ҳамаи соҳаҳои ҳоҷагӣ маҳз ба хираду ғояҳои созандаи Роҳбари давлат иртибот дорад.

Имсол дар Тоҷикистони азиз 30-солагии Истиқлоли давлатӣ бо шуқу шаҳомат ҷашн гирифта мешавад. Мардуми шарафманди тоҷик ба хотири поси ин ҳама ободӣ ва ошоштагиву субот бо тамоми ҳастӣ барои таҷлили ин ҷашн саҳми худро ҳамаҷиҳата гузошта истодаанд. Бахшида ба истиқболи ин ҷашн дар баробари хизматчиёни давлатӣ, мардуми одӣ низ ҳар яке кӯшиш мекунанд, ки то андозае хисси ватандӯстонаи худро нишон дода, садоқаташонро ба Ватан баён кунад, зеро ин хиссиёт дар ҳамин гуна мавридҳо зухур ва тақвият меёбад.

АБДУАЛИМЗОДА ҲАКИМБЕК,
муовини аввал, муовини
ректор оид ба таълим

ҶАШНИ ИСТИҚЛОЛ – ҶАШНИ ШУКУФОЙ ВА ДАВЛАТДОРИИ НАВИНИ ТОҶИКОН

Соли 2021 барои мардуми шарафманд ва бузурги Тоҷикистон соли таърихӣ, хотирмон ва пурифтхор аст. Дар ин соли пушқуқ мардуми диёр 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар рӯҳияи болидагӣ, шарафмандӣ ва хушҳолӣ дар фазои сулҳу ваҳдат ва оромӣ сарҷамъӣ ҷашн мегиранд. Истиқлол ин шарафу номуси ватандорӣ буда, ифтхор аз давлату миллати хеш аст. Ин санаи муҳими таърихӣ нишон аз арҷгузорӣ ба ҳар як арзиши миллӣ, нишон аз давлатдорӣ, ҳудогоҳӣ, ватанпарварӣ, ватандӯстӣ, ғурури миллӣ ва, билохира, амалӣ гаштани орзуо омили ҳазорсолаи миллати тоҷик аст. Миллати қуҳанбунёд, тамаддунофар ва шарафманди тоҷик, ки ба оламиён илми инсонпарварӣ, нучум, ҳандаса, тиб ва одоби инсондӯстӣро давлатдориро омӯзондааст, имрӯз бо Тоҷикистони маҳбуби худ - сарзамини садҳо шахсон барҷастаи сатҳи ҷаҳонӣ мефаҳрад ва меболад. Зеро дар ҷаҳони имрӯзаи пурталотум, ки дар он бархӯрди тамаддунҳо, манфиатҳо ва муборизаи беамон баҳри расидан ба манфиатҳои миллии кишварҳои абарқудрат мебошад, ҷашни Истиқлол мардумро ба ҳам меорад, риштаҳои сулҳу ваҳдат, ягонагиро яқпорчагӣ ва ҳештаншиносиро ҳудогоҳиро мустақамм ва арзишҳои миллии кишварро хифз менамояд.

Барои ин зарур аст, ки ҳар як фарди бонангу номус ва ватандӯсту ғамхори миллат, чун Қаҳрамони Тоҷикистон, Роҳбари тоҷикони ҷаҳон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки дар соҳтмон ва ташаккули давлати тоҷикон ва ҷойҳои миллати тоҷик дар арсаи байналмилалӣ нақши бениҳоят қалон доранд, меҳнату заҳмат қашанд ва дар зерӣ сиёсати созандаи ин абармард муттаҳид бошанд. Зеро пуштибонӣ аз истиқлоли давлатии хеш танҳо бо хифзи марзу бум маҳдуд нагашта, балки он аз истиқлоли иқтисодӣ, сиёсӣ, забон, фарҳанг, истиқлоли зехнӣ ва дигар арзишҳои миллӣ иборат аст.

Имрӯзҳо мардуми тоҷик бо қаноатмандӣ аз ҳаёти ошошта, шуқргузори аз сулҳу ваҳдат ва оромӣ яқпорчагии кишвар дар зиёда аз 2164 қорхонаи саноатӣ, 171975 ҳоҷагии деҳқонӣ, 649 қорхонаи муштараки хориҷӣ ва соҳтҳои давлатию қудратӣ қор ва фаъолияти намуда, пайи татбиқи ҳадафҳои стратегияи кишвар вобаста ба баромадан аз бунбасти коммуникатсионӣ ва ба кишварӣ транзитӣ табдил ёфтанд, таъмини амнияти озуқаворӣ ва дастрасӣ ба ғизои хушсифат, истиқлоли энергетикӣ ва истифодаи самаранокӣ захираҳои энергетикӣ, саноатикунони босуръат ва таъмини шуғли

пурмаҳсул заҳмат мекашанд. Ҷавонони созандаи кишвар дар тамоми сатҳи давлатдорӣ фаъолият намуда, дар зиёда аз 40 муассисаи таҳсилоти олии кишвар ва садҳо қоллеҷу муассисаи олии хориҷи кишвар бо дастгирии Ҳукумат ва давлат дар пайи таҳсил ва илмомӯзӣ буда, аз ҷашни Истиқлоли кишварашон бо рӯҳияи баланд истиқбол мегиранд. Танҳо дар даврони истиқлол зиёда аз 2500 муассисаи таълимии типӣ нав бо тамоми таҷхизоти техникаи таълим барои ҳонандагон аз ҳисоби маблағҳои бучавӣ ва сармоягузори бахши хусусӣ сохта ба истифода дода шуданд. Маблағгузориҳои соҳаи маориф ва илм ҳамасола дар ҳаҷми 10-15% зиёд гашта, соли 2021 он ба зиёда аз 5,5 млрд. сомонӣ расонида шуд, ки он 6%-и ММД ва 19,8%-и хароҷоти бучаи кишварро ташкил менамояд. Ин аз он шаҳодат медиҳад, ки дар даврони истиқлол тавачҷуки Ҳукумати кишвар, махсусан, Президенти кишвар ба соҳаи илм ва маориф зиёд гашта, ғамхорӣ ва дастгирии ин соҳа дар мадди аввал гузошта шуд. Зеро Пешвои миллат омӯзгоронро «Мафқурасози ҷомеа, тарбиятгари насли наврас ва ояндасози давлату захираи тиллоии миллат» арзёбӣ менамоянд.

Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон, ки зодаи истиқлол аст, имрӯзҳо роҳбарият ва коллективи 12-ҳазораи он бо ҳидоя-

ту дастгирии Пешвои муаззамии миллат Эмомалӣ Раҳмон, дастуру супоришҳои Вазорати молия ва маориф ва илми Тоҷикистон қор ва фаъолият намуда, дар пайи татбиқи ҳадафи олии кишвар - таъмини зиндагии шоистаи мардум заҳмат мекашанд. Дар таърихи нисбатан қутоҳ ин борҳои маърифат ба макони илму дониш, тарбияи насли навраси ватанпарвар, ҳудогоҳу ҳештаншинос ва меҳанпараст табдил ёфта, дар он донишҷӯён аз рӯйи 41 ихтисос ба таҳсил фаро гирифта шудаанд. Донишҷӯёни донишгоҳ дар озмуну олимпиадаҳои ҷумҳуриявӣ фаъолона ширкат варзида, сазовори ҷойҳои ифтхорӣ гашта, дар роҳи фатҳи қуллаҳои умед хурсандона таҳсил менамоянд. Ин ҳама аз файзу меваҳои Истиқлол аст, ки шаҳди он ба қомӣ ҳар яки мо мерасад.

Ҷашни Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон муборак бод, устодон ва донишҷӯёни азиз!

Баҳром САФАРОВ,
муовини ректор оид ба илм

ИСТИҚЛОЛИЯТ, ПРЕЗИДЕНТ ВА РУШДИ ИҚТИСОДИЁТ

Дар аввали даҳаи охири асри XX бо қабул гардидани Эъломияи Истиқлоли давлати марҳилаи давлатдории нави ни тоҷикон оғоз гардид.

Бо ташаббуси бевоситаи Пешвои миллат дар марҳилаи нахустини баъдичангӣ ҳусусигардонии моликияти давлатӣ оғоз гардида, чихати рушди фаъолияти соҳибкорӣ ва баҳши ҳусусӣ як қатор асноди меъёриву ҳуқуқӣ таҳия ва қабул карда шуданд. Ҳамин аст, ки аллакай дар соли 1997 динамикаи мусбӣи рушди иқтисодӣ таъмин карда шуда, баҳши ҳусусӣ ба омили муҳимтарини рушди иқтисодиёт табдил ёфт. Дар баробари таъмини рушди соҳаҳои истеҳсолоти моддӣ дар баҳши молия, бучет ва фаъолияти бонкӣ низ як қатор ислоҳоти заминавӣ гузаронида шуданд, ки барои рушди фаросамтии иқтисодиёти миллӣ заминаҳои мусоидро фароҳам сохт.

Қобили қайд аст, ки Пешвои миллат дар оғози ҳама ташаббусҳо ва тасмимҳои иқтисодӣ қарор гирифта, муаллифи модели нави рушди иқтисодии Тоҷикистон ба ҳисоб мераванд. Интиҳоби модели рушд ва эълони ҳадафҳои рушди миллӣ имконият доданд, ки Тоҷикистон дар як давраи кӯтоҳ ба дастовардҳои инқилобӣ ноил гардад. Айни замон, бо гузашти 30 сол аз ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ, мо метавонем бо ифтихор ва қаноатмандӣ иброз намоем, ки ташаббусҳои Пешвои миллат ояндасоз буданд.

Омили муҳимтарин дар таъмини рушди устувори иқтисодӣ ин сулҳу субот ва ваҳдати пойдоргашта маҳсуб меёбад. Истикрори сулҳ ва ваҳдати миллӣ дар ҳамаи радиҳои на танҳо барои рушди соҳаҳои иқтисоди миллӣ шароит фароҳам сохтанд, балки дар ҷалби сармоягузориҳои хориҷӣ ва ташаққули нуфузи байналмилалӣ кишвар таъсири мусбӣ расониданд.

Мусаллам аст, ки дар таъмини рушди иқтисодиёти миллӣ соҳаҳои инфрасохторӣ нақши калидӣ доранд. Бинобар ин, бо тавачҷуҳ ба захираҳо ва мушкilotи ҷуғрофӣ роҳу нақлиёт Пешвои муаззами миллат ба ҳалли масоили истифодаи самараноки захираҳои гидроэнергетикӣ ва нақлиёти коммуникатсия тавачҷуҳи хос зоҳир намуданд. Вобаста ба ин, таъмини истиқлоли энергетикӣ, баромадан аз бунбасти коммуникатсионӣ ва таъмини амнияти озуқаворӣ ҳадафҳои рушди миллӣ эълон карда шуданд.

Тоҷикистон аз рӯйи захираҳои гидроэнергетикӣ дар ҷаҳон мавқеи ҳоса дошта, дар байни ҷумҳуриҳои собиқ шӯравӣ дар мақоми дуюм ва дар Осиёи

Марказӣ мақоми аввалро ишғол менамояд. Дар ҳамаи замина, солҳои охир тавассути татбиқи дастури супоришҳои Пешвои миллат дар соҳаи як қатор лоиҳаҳои сармоягузорӣ амалӣ карда шуданд, ки зимни онҳо тамоми соҳа ва зерсоҳаҳои энергетикаи кишвар модернизатсия карда шуд. Бунёди як қатор неруғохҳои хурду бузург на танҳо кишварро ба истиқлоли энергетикӣ расонд, балки Тоҷикистонро ба панҷгонаи кишварҳои истеҳсолкунандаи неруи сабз ворид кард. Қайд бояд кард, ки оғози татбиқи лоиҳаи CASA-1000 ва ба истифода додани агрегатҳои якуму дууми НБО-и «Роғун» рӯйдодҳои ба ҳисоб мераванд, ки на танҳо аҳамияти минтақавӣ, балки байналмилалӣ доранд.

Дар Стратегияи миллии рушди Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 ҳалли масъалаҳои соҳа ва рушди минбаъдаи энергетикаи миллӣ аз ҷумлаи самтҳои афзалиятнок боқӣ мондааст. Аз ин рӯ, айни замон дар соҳаи энергетика 12 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ ба маблағи умумии 16,1 миллиард сомонӣ татбиқ шуда истода, ҳамзамон барои таҷдиди неруғохҳои барқи обии «Норак» ва «Қайроққум» 5,5 миллиард сомонӣ ҷудо карда шудааст. Дар баробари ин таҷдиди неруғохӣ барқи обии «Сарбанд» ба маблағи 1,3 миллиард сомонӣ идома дошта, бо мақсади бунёди неруғохӣ барқи обии «Себзор» дар ноҳияи Роштқалъаи ВМКБ беш аз 470 млн сомонӣ сармояи давлатӣ пешбинӣ шудааст. Амалияҳои лоиҳаҳо дар соҳаи энергетика имкон доданд, ки ҳаҷми истеҳсоли неруи барқ дар солҳои 2013-2019 1,3 баробар афзоиш ёбад.

Татбиқи ҳадафи дигари рушди миллӣ имконият дод, ки инфрасохтори роҳу нақлиёти кишвар дар як давраи кӯтоҳ ба таври кулӣ тақмил шуда, Тоҷикистон аз қаламрави сепорча ба қаламрави ягона табдил ёбад. Аз оғози истиқлол то давраи таҳлилшаванда дар соҳаи нақлиёти кишвар 44 лоиҳаи давлатии сармоягузорӣ бо маблағи умумии 1,4 млрд. доллари ИМА татбиқ гардиданд. Дар натиҷа беш аз 2000 км роҳҳои автомобилгард, 31 км нақб, беш аз 240 адад пул, 3,4 км галереяҳои зиддитармавӣ ва 214 км роҳҳои оҳан бунёд карда шуданд.

Тоҷикистон аз рӯйи нишондиҳандаи сифати роҳҳо дар байни кишварҳои минтақа мақоми нахустинро ишғол менамояд, зеро кишварӣ мо аз рӯйи арзёбии Форуми умумиҷаҳонии иқтисодӣ мақоми 70-умро ишғол мекунанд (Қазоқистон мақоми 115 ва Қирғизистон мақоми 122). Ба ин нигоҳ

накарда, ҳалли масоили роҳу нақлиёт ва таҷдиди чихати ба кишварҳои транзитӣ табдил додани Тоҷикистон дар ҳақсолаи наздик ҳамчун ҳадафи стратегӣ боқӣ монда, татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ идома хоҳанд ёфт. Масалан, имрӯзҳо дар соҳаи 12 лоиҳаи сармоягузорӣ ба маблағи умумии лоиҳавии 638 млн. 771,0 ҳазор доллари ИМА татбиқ шуда истодааст, ки аз шумораи умумии 12 лоиҳа 8 лоиҳа ба таҷдиди сохтмони роҳҳо, 3 лоиҳа ба ҳаридории техникаи нигоҳдорӣ роҳҳо ва рушди неруи инсонӣ дар соҳа ва 1 лоиҳа ба роҳи оҳан рост меояд.

Ҳалли масъалаҳои таъмини амнияти озуқаворӣ низ аз оғози ислоҳот дар маркази тавачҷуҳи Пешвои миллат қарор гирифта, дар заминаи татбиқи ҳамаи ҳадафи стратегӣ вобастагии шадиди кишвар аз озуқаворӣ воридотӣ ба маротиб коҳиш дода шуд. Ислоҳоти соҳаи имкон дод, ки дар баҳшҳои муҳими агроозуқаворӣ таҷдиди сохторӣ ва институционалӣ амалӣ карда шуда, аллакай дар соли 2018 ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ ба 26,3 млрд. сомонӣ баробар гардида, маҷмӯи маҳсулоти кишоварзӣ дар ҳамаи сол нисбат ба соли 1997-ум 5,3 маротиба афзоиш ёфт. Азҳудкунӣ заминҳои нава бунёди боғу тоқзорҳо, ки бо ташаббус ва иштироки бевоситаи Пешвои миллат оғоз гардид, имрӯз Тоҷикистонро на танҳо ба истеҳсолкунанда, балки ба кишварҳои содиротӣ табдил додааст. Барои мисол, дар соли 2020 истеҳсоли маҳсулоти озуқа нисбат ба соли 2019-ум 28,3 фоиз афзоиш ёфт, ки ба бехтар таъмин гардидани бозори дохилӣ бо маҳсулоти истеҳсоли ватанӣ мусоидат намуд.

Саноат муҳаррики рушди иқтисодиёт ба ҳисоб рафта, бо тавачҷуҳ ба аҳамияти стратегӣ он саноатикунони босуръат аз ҷониби Пешвои миллат ҳадафи ҷоруми рушди миллӣ эълон карда шуд. Дар заминаи татбиқи ҳадафи мазкур солҳои охир саноати кишвар дар маркази татбиқи ислоҳот қарор дошта, тавассути бунёди корхонаҳои хурду миёна ва калони саноатӣ ҳиссаи маҳсулоти саноатӣ дар ММД аз 15,2% соли 2016 то 17,3% соли 2019 афзоиш дода шуд. Айни замон дар асоси татбиқи сиёсати таъсиси истеҳсолоти воридотивазкунанда ва ба содирот нигаронидашуда саноати миллӣ рушд карда истода, ҳамаҷола даҳҳо корхонаҳои нава бунёд карда мешаванд. Ҳамаи ин имконият дод, ки талаботи бозори дохилӣ бо маҳсулоти хушсифати ватанӣ таъмин гардида, ҷойҳои нави корӣ таъсис дода шаванд ва самаранокии истифодаи захираҳои

табию иқтисодии кишвар баланд бардошта шаванд.

Бояд таъкид сохт, ки дар давоми бист соли охир ММД ба ҳар нафар аҳоли дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 288,7 сомонии соли 2000 то ба 7637,2 сомонии соли 2018, яъне 26 маротиба зиёд гардидааст. Суръати афзоиши ММД дар сатҳи мусбӣ нигоҳ дошта шуда, ин нишондиҳанда бо нархҳои ҷорӣ агар дар соли 2009 20,6 млрд. сомони ташкил мебуд, дар соли 2020 ба 82,2 млрд. сомонӣ баробар гардид. Дар ин давра 9,7 фоиз афзоиш ёфтани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ, кишоварзӣ 8,8 ва гардиши савдои хориҷӣ 0,8 фоиз, аз ҷумла содирот дар ҳаҷми 19,8 фоиз заминаи рушди иқтисоди кишварро ба вуҷуд овард.

Мавриди зикр аст, ки имрӯзҳо самарائي сиёсати созандаи Пешвои миллат дар соҳаҳои алоҳидаи иқтисоди миллӣ маълуми машҳур буда, кишвар дар масири рушди устувор қарор дорад. Тоҷикистон имрӯз дар масири рушди босуръати ба инвестиция асосёфта қарор дошта, тамоми нишондиҳандаҳои иқтисодӣ, аз он ҷумла даромади бучети давлатӣ тамоюли мусбӣ дорад. Масалан, дар ҳафт соли охир ҳаҷми умумии даромади бучети давлатӣ аз 14,6 миллиард сомонии соли 2014 то 23,6 миллиард сомонӣ дар соли 2020 афзоиш ёфт.

Бебаҳс, тамоми дастовард ва муваффақиятҳои мо аз баракати Истиқлоли давлатӣ ва сиёсати созандаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сарчашма мегирад. Истиқлол ба мо давлати миллӣ, Президенти сулҳу фар ва Пешвои воқеан маҳбӯбу миллатдӯст ва озодии деринтизорро муяссар кард. Истиқлол мақому манзалати моро дар ҷаҳони муосир боло бурда, Тоҷикистонро узви комилҳуқуқи ҷомеаи ҷаҳонӣ ва ҷузъи ҷудонопазирӣ он гардонид.

Поянда бод Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон!

Фирӯз КОДИРОВ,
муовини ректор оид ба робитаҳои байналмилалӣ

ДАСТОВАРДҲОИ ИСТИҚЛОЛ БОЗГҶИ ПЕШБУРДИ ИҚТИСОДИЁТ

Дар даврони Истиқлоли давлатӣ дастовардҳо ҳеле зиёданд, яке аз онҳо

сохтмони роҳҳо мебошад, ки барои баромадан аз бунбасти коммуникатсионӣ мусоидат менамоянд. Барои пешрафти иқтисодиёт ва ба ҳам пайванд кардани минтақаҳои Тоҷикистон сохтмони роҳҳои замонавӣ ва бунёди нақбҳо ба нақша гирифта шуд ва то имрӯз қисмати бештари он ободу азнавсозӣ карда шуд. Сохтмони шоҳроҳи «Роҳи абрешим», бунёди нақбҳои «Анзоб», «Шахристон», «Шар-шар», Истиқлол ва «Чормағзак», сохтмони китъаҳои алоҳидаи роҳҳои мошингарди Душанбе – Хоруғ – Мурғоб, Душанбе – Рашт – Сариташ, Душанбе – Хучанд – Чанак, Кулма – Қароқурум, роҳи оҳани Қўрғонтеппа – Қўлоб аз иқдомҳои роҳбарияти давлат буданд, ки боиси пешрафти тараккиёт гашта, мардум аз азияти ағбаҳои хатарнок раҳо ёфта, имкон фароҳам омад, ки ҳаракати нақлиёт дар дохили мамлакат ва берун аз он тамоми фаслҳои сол имконпазир бошад ва дар ин замина вазъи равуо ва боркашонӣ ба манотиқи гуногуни кишвар сад дар сад бехтар гардад.

Масъалаи аз ҳама душвор дар мамлакатӣ мо ба даст овардани истиқлоли энергетикӣ буд, ки хушбахтона, ба ин мақсади гузашташуда ҳам расидем. Дар ин баробар, сохтмони неруғохҳои хурду калони барқи обӣ, ҳаҷҳои интиқоли қувваи барқ ва бунёди даҳҳо иншооти азими инфрасохтори иҷтимоидошта рӯйи қор гирифта шуд, ки дар ин самт низ натиҷаҳои неқ ба даст омад. Бунёдориву созандагӣ дар ин самтҳо вусъати тоза пайдо кард. Аз ҷумла, сохтмони неруғохҳои барқи обии «Сангтӯда-1», «Сангтӯда-2», як қатор неруғохҳои хурд, ҳаҷҳои баландшиддати интиқоли неруи барқи Чануб – Шимол, Лолазор – Хатлон, Лолазор – Сангтӯда-1 ба истифода дода шуданд. Дар солҳои соҳибистиқлолӣ сохтмони иншооти ҳаётан муҳим – бунёди НБО-и Роғун оғоз гардид.

Баъди заҳматҳои зиёд ду агрегати неруғохӣ барқи обии Роғун ба қор даромад. Ба истифода додани ин

агрегатҳо аз он шаҳодат медиҳад, ки роҳбарияти давлату Ҳукумат пайваста баҳри ободӣ ва гулгулшукуфӣи ватанамон заҳмат қашида, давлати соҳибистиқлоли моро дар қатори кишварҳои мутараққии ҷаҳон қарор медиҳанд.

Ҳоло давлати мо дар самти тараккиёт қадамҳои устувор гузошта, дар бисёр нишондиҳандаҳо дар минтақа пешсаф аст. Иқтисодиёти Тоҷикистон баланд шуда, мо ба кишварҳои содиркунанда табдил гардидем. Истихроҷи тиллоу нуқра, алюминий ва маъданҳои гуногун, истеҳсоли молҳои ниёзи мардум, нуриҳои минералӣ, сементу кабел, истеҳсоли автобусҳои замонавӣ камтарин дастовардҳои истиқлол мебошанд.

Мо умед дорем, ки ин дастовардҳо минбаъд низ афзуда, дар пешбурди иқтисодиёти миллӣ мусоидат менамоянд.

Илхомиддин НЕЪМАТОВ,
декани факултети технологияҳои иттилоотӣ дар иқтисодиёт

ДАР ТАҲКИМИ ПОЯҲОИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТӢ САҲМГУЗОРЕМ

Барчаастатарин дастоварди истиклол ин аст, ки мо баъди зиёда аз 1100 сол ба давлатдорӣ миллии воқеӣ расидем. Кишвари моро дар арсаи ҷаҳон бо номи Ҷумҳурии Тоҷикистон шинохтанд ва эътироф менамоянд. Ин аст, ки дар Созмони Миллали Муттаҳид ва дигар созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ намоёндагӣ ва ҳаққи аззоғӣ пайдо намудем.

Тоҷикистон дар масири таърих бо рисолати созандагӣ бунёдкорӣ, бо рушди илму маърифат ва фарҳангу маданияти воло қадамҳои устувор мегузорад. Чунин падидаҳои неқ ва равшан дар марҳилаи Истиқлоли комили Тоҷикистон боз ҳам вусъати тоза касб намуда, дар микёси ҷаҳон кишвари моро ҳамчун давлати демократӣ ҳуқуқбунёд ва сулҳро тамаддунсоз роҳнамои менамоянд. Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон таърихи бою қадимаи моро боз ҳам ғанию рангин гардонид, маданияту фарҳанг ва илму маорифро рушд дода, барои пешрафти босубот ва боэътимоди Тоҷикистон заминаҳои воқеӣ ва устуворро фароҳам овард.

Дигаргуниҳои назаррас дар соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоӣ, фарҳангу маориф, бунёди роҳҳо ва сохтмони иншоотҳои хурду бузург, ифтиҳои муассисаҳои таълимӣ маърифатӣ ва ғайра аз он шаҳодат медиҳанд, ки сиёсати пешгирифтаи Ҳукумати мамлакат, бешак, ба ҳадафҳои асосии соҳибистиклолии кишвар ҳамради буда, ба истиклоли мо тобишҳои нави маънавию фарҳангӣ мебахшад.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо сиёсати хирадмандона, бунёдкорона ва созандаи худ барои рушди соҳаҳои муҳими иқтисодӣ миллий, бехтар гардидани сатҳи сифати таълиму тарбия, омода намудани мутахассисони забондону соҳибмалака ва дар ин замина бехтар хубтар намудани сатҳи зиндагии мардум пайвасти саҳмгузори намуда, барои тақвият ва рушди нумӯи дастовардҳои замони истиклол заминаҳои усту-

вору ояндадорро фароҳам овардаанд.

Ҳамасола дар Паёмҳои худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва вохӯриҳои бо зиёидон ва фаъолони мамлакат Пешвои миллат дастовардҳои беназири кишвари моро ҳам дар сатҳи муносибатҳои дохилӣ ва ҳам дар сатҳи байналмилалӣ таҳлили амиқу равшан намуда, дурнамо ва равандро асосии таҳкимбасти соҳаҳои муҳталиро муайян менамоянд. Махсусан, устувор гардидани муносибатҳои Тоҷикистон ва роҳандозии ҳамкориҳои судманд бо дигар мамлакатҳо дар бахшҳои гуногун аз он шаҳодат медиҳад, ки муносибатҳои байналмилалӣ дар замони Истиқлоли давлатӣ дар сатҳи сифати баланд рушд карда, Тоҷикистонро аз минбарҳои баланд, ҳамчун давлати дорои захираҳои бузурги табиӣ ва махсусан дорои захираҳои калони обӣ, муаррифи намуданд. Чандин ташаббусҳои Пешвои миллат аз минбарҳои бонуфузи ҷаҳон ба масъалаҳои об равона гардида, онҳо аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ бо ҳушнудӣ ҷонибдорӣ ва дар амал татбиқ шуда истодаанд. Чунин равандро ҳамгирӣ бо давлатҳои ҷаҳон ва ташаббусҳои наҷибу инсондӯстона обрӯи эътибор ва нуфузи кишвари моро боз ҳам дучанд афзун намуданд.

Дар самти таҳкими сиёсати дохилӣ Тоҷикистон ба дастовардҳои беназир ва назаррас ноил гардид. Бунёди роҳҳо, ки кишвари моро бо дигар мамлакатҳои ҳамсоя ва ҳамсарҳад пайвасти менамоянд, тайи солҳои охир рушди тоза касб намуданд.

Алҳол ин роҳҳо барои ривҷ додани муносибатҳои иқтисодӣ иҷтимоӣ, рафтуомади одамон, интиқоли молу маҳсулот ва, аз ҳама муҳим, барои мустақкам намудани дӯстӣ бародарӣ ва таҳкими ваҳдати миллӣ заминаи боэътимод мегузоранд.

Ҳадафи дигари Ҳукумати мамлакат ин таъмини истиклоли энергетикӣ мебошад. Ин ҳадафи стратегӣ барои бунёди неругоҳҳои хурду бузурги тавлиқкунандаи барқ ва таъмини мардум бо

барқи доимӣ равона гардидааст.

Дар даврони соҳибистиклолии кишвар ҷиҳати ҳалли мушкилоти соҳаи энергетика ва рушди он 34 лоиҳаи давлатии сармоягузори ба маблағи 57,2 миллиард сомонӣ амалӣ карда шудааст.

Бунёди азимтарин неругоҳ - НБО-и Роғун иқтидори иқтисодию сиёсӣ ва иммиҷи Тоҷикистонро дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам баландтар намуда, бозгӯӣ он аст, ки кишвари мо дар байни мамлакатҳои ҷаҳон воқеан ҳам дорои захираҳои пуриқтидори зехнӣ табиӣ мебошад.

Сарвати бебаҳои кишвари зебои мо ин обҳои мусавфӣ он мебошад, ки аксаран дар дохили мамлакат ташаккул меёбанд. Тоҷикистон, ки чор фаслаш зебои дилфиреб аст, барои ҷалби сайёҳон ва таракқӣ додани ин соҳаи муҳим ҳамаи шароити имкониятхоро дорост. Сайёҳоне, ки ба мамлакатаи мо ташриф меоранд, дар баробари бозид аз дастовардҳои беназир, инчунин аз табиати дилфиреб ва зебоманзари ин сарзамини таърихӣ ҳаловат бурда, бо рӯи болида ва таассуроти наҷиб бармегарданд.

Бояд гуфт, ки Пешвои муаззами миллат бо таҷрибаи бузурги худ барои ҷалби сармоя ба соҳаи сайёҳӣ аввалан самтҳои афзалиятноки онро муайян карда, ба он имтиёзҳо ҷудо намуданд. Аз рӯи таҳлили метавон гуфт, ки сол то сол шумораи сайёҳон ба кишвари офтобруйи мо меафзояд, ҷунончи, дар соли 2020 теъдоди умумии шахрвандони хориҷӣ, ки ба Тоҷикистон омадаанд, беш аз 1 миллиону 260 ҳазор нафарро ташкил медиҳад. Дар зарфи солҳои 2018-2020 дар мамлакат 145 ширкати нав иҷозатномаи фаъолият гирифта, дар ин муддат, дар умум, 224 ширкат ба бозори сайёҳӣ ворид гардид.

Дастовардҳо дар соҳаи илму маориф, тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳоли, кишоварзӣ, варзиш, сохтмони биноҳо ва муассисаҳои фарҳангӣ фароғатӣ низ хело назаррас мебошанд. Шаҳру ноҳияҳои мамлакат ва, бахусус, шаҳри Ду-

шанбе симои худро боз ҳам зебои назаррабо намуда, корҳои ободкорӣ созандагӣ дар ин самт вусъат ёфт ва барои зиндагии шоистаи мардум заминаҳои мусоид фароҳам оварда шуданд.

Ҳамаи ин пешравиҳо ва таҳкими муносибатҳои неқ аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки Тоҷикистон дар роҳи расидан ба ҳадафҳои мақсаднокӣ худ талош дорад ва дар ин замина ояндаи дурахшон ва пешрафту шуқуфои худро таъмин мекунад. Бо талошҳо ва дастгириҳои Ҳукумати мамлакат барои сазовор истиқбол гирифтани ҷашни 30-солагии Истиқлоли давлатӣ ҷорабиниҳои зарурӣ ба нақша гирифта шудаанд ва ҳар як сокини мамлакат дар онҳо саҳмгузори намуда, кӯшиш менамояд, то ки Тоҷикистони азиз боз ҳам зебои назаррабо гардад.

Нихоят, гушрас кардани як нукта басо муҳим аст, ки дар паҳнои ҷаҳони муосир бисёр кишвар ва миллатҳое ҳастанд, ки тайи садсолаҳо инҷониб барои ба даст овардани истиклоли воқеӣ ва соҳиб гардидан ба арзу буми сарзамини азият мекашанд. Имрӯз мардуми сарзамини тоҷикон сӣ сол мешавад, ки шахди меваи истиклолро мечашанд, аз ин рӯ, моро зарур аст, ки бо дарки баланди масъулиятшиносӣ ва механпарастӣ барои ободии шуқуфои Ватан, давлат ва ҷомеаи навиҷамон қадамҳои устувор гузошта, шуҳрати нуфузи халқу кишварамонро дар ҷомеаи ҷаҳонӣ баланд бардорем.

Баҳодур ҚУРАҲОНЗОДА,
декани факултети ҳисобдорӣ
ва омор

Пурарзиштарин дастоварди кишвари мо соҳиб шудан ба Истиқлоли давлатӣ мебошад, ки он ба пешравӣ ва рушди ҳамаи соҳаҳои хоҷагии халқӣ мамлакат боис гардид. Тӯли 30 сол аст, ки дар кишвари азизи мо ғазои сулҳу озоиштагӣ, ваҳдату яқпорчагӣ ва, аз ҳама муҳим, Истиқлол ҳукмрон аст. Албатта, ҳамаи ин осон ба даст наомадааст. Дар ҳамаи шароити тақдирсоз баҳри харчи зудтар аз нав барқарор кардани ҳаёти иқтисодӣ иҷтимоӣ ва фарҳангӣ, нигоҳ доштани соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон Пешвои миллат роҳбарони хизбу созмонҳои ҷамъиятӣ, ҳодимони намоёни давлатӣ, илму маданият ва собикадорони ҷангу меҳнатро зери ливои Ваҳдати миллӣ баҳри эҳёи Тоҷикистони азиз сарчаме намуданд, ки дар натиҷа истиклори сулҳ заминаи ваҳдати миллиро фароҳам овард. Аммо барои он ки ин сулҳ ва ваҳдати миллӣ ба таври воқеӣ устувор гардад, бояд омилҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ, сиёсӣ ва фарҳангӣ ба таври зарурӣ корбаст шаванд.

Хушбахтона, роҳбари Ҳукумати Тоҷикистон, марди асилу хирадманд ва олитабор, Эмомалӣ Раҳмон ба ҷанги бародаркуш хотима дода, муҳоҷи-

ИҚТИСОДИ ПЕШРАФТА – КАФИЛИ ҲАЁТИ ШОИСТА

ронро ба Ватан баргардониданд. Дар як муддати кӯтоҳ Ҳукумат тавонист ба ободиву созандагӣ рӯй оварад. Дар ин муддат, яъне тӯли солҳои истиклол Тоҷикистон дар микёси ҷаҳон ҳамчун кишвари боамну таҷрибаи сулҳи беназирдошта шинохта шуд. Ғайр аз ин, Ҳукумати ҷумҳурӣ барои расидан ба зиндагии шоиста як қатор ҳадафҳоро пеш гузоштааст, ки то имрӯз аксари онҳо амалӣ гашта истодаанд ва дар бунёдгузорию шуқуфои мамлакат назаррасанд.

Фаромӯш набояд кард, ки баъди дастбӣ ба Истиқлол то Ваҳдати миллӣ мардуми мо ба душвории зиёде дучор шуданд. 30 соли Истиқлол низ аз мушкилоти ӯрӣ набуд, аммо бо сарвари марди хирадманд Эмомалӣ Раҳмон мо имрӯз то андозае пояи Истиқлолро мустақкам ва Тоҷикистонро ба ҷаҳониён ҳамчун кишвари башардӯсту сулҳпарвар муаррифи кардем.

Гуаштан аз соҳаи аграрию саноатӣ ба саноатӣ аграрӣ, таҳкими истиклоли энергетикӣ, таъмини озуқаворӣ ва як қатор ташаббусҳои созандаи дар ҷомеаи ҷаҳонӣ арзишманд, аз қабили эълон кардани соли 2018-2028 Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор» дар арсаи ҷаҳонӣ шоистаи таҳсин гардид. Ташаббусҳои Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ хеле зиёд буда, имрӯз онро бо хидояту пешниҳодҳои созандаи Сарвари давлат ҷун кишвари сулҳдӯсту беназир мешиносанд.

Аз ҳамаи нуктаи назар, Тоҷикистон ҳамчун субъекти муносибатҳои байналмилалӣ аз рӯзҳои аввали соҳибистиклолӣ ҳамкориҳои дучониба ва бисёрҷонибаро бо давлатҳо ва созмонҳои минтақавӣ байналмилалӣ ба роҳ монда, дар ин давра ба дастовардҳои назаррас ноил гардид. Гарчан-

де дар ибтидои соҳибистиклолӣ ҷанги дохилӣ ба рушди сиёсати берунаи Тоҷикистон монеа гардида бошад ҳам, вале зарурати ба роҳ мондани гуфтушунӣ ҳамкориҳо бо кишварҳои дуру наздик ва созмонҳои байналмилалӣ ҷиҳати ба даст овардани сулҳи тоҷикон ба ташаккули мактаби нави сиёсати хориҷӣ кишвар мусоидат намуд.

Яке аз омилҳои асосии эълон доштани сиёсати «дарҳои кушода» равандро ҷаҳонианд, ки дарки амиқи пайванди манфиатҳои миллии ҷумҳуриро бо тақозои ҷаҳони муосир ва ширкати фаъол дар ҳалли масъалаҳои муҳимтарини глобалӣ хидоят намуд. Ҷиҳати дигари ин масъала ба Созмони умумиҷаҳонии савдо ворид гаштани Тоҷикистон аст, ки барои рушди ҳамаҷиҳатаи иқтисоди мамлакат мусоидат мекунад. Ин, пеш аз ҳама, ба он рабт дорад, ки Тоҷикистон манбаи ашёи хом буда, он имкон дорад ба кишвари саноатӣ табдил ёбад.

Дар Тоҷикистон ками кам 600 кони маъдан муайян шудааст, аммо то имрӯз коркарди онҳо ба таври кофӣ сурат нагирифтааст. Бинобар ҳамаи ин, Пешвои миллат саноатикунони босуръатро ҳадафи ҷоруми стратегӣ миллий эълон намуданд.

Солҳои 90-уми асри гуашта дар саноати масолеҳи сохтмонӣ 30 корхона ва ташкилоти хизматрасонии соҳа арзи вучуд дошта, соли 2021 бошад, шумораи онҳо ба 530 адад расид. Аз ин нишондод 25 корхона танҳо соли 2019 таъсис ёфта, аз ҳисоби онҳо 661 ҷойи корӣ ташкил ва ба маблағи 82,2 млн. сомонӣ маҳсулот истеҳсол гардид. Сарфи назар аз пахншавии пандемияи коронавирӣ, соли 2020 дар соҳаи 13 корхонаю коргоҳи нав фаъолият намуда, ба микдори 1,8 млн. сомонӣ маҳсулот тавлид шуд.

Тибқи Барномаи саноатикунони босуръати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2020-2025, бо истифода аз ашёи хом маҳаллӣ бунёди коргоҳҳои ғанисозӣ ва металлургӣ ба нақша гирифта шуда, дурнамои истеҳсоли маҳсулот то соли 2025 қариб 20 млрд. сомонӣ пешбинӣ шудааст, ки барои таъмини озуқаворӣ ва арзон гаштани сифати молу маҳсулот мусоидат мекунад.

Як ҳадафи дигари стратегӣ Ҳукумати мамлакат ин таъмини аҳоли бо шугли пурмаҳсул мебошад. Мақсад аз чунин иқдом паст намудани сатҳи бекорӣ ва зиндагии хуб барои аҳоли мебошад.

Ҳоло аксар мардуми кишвар хуб дарк кардаанд, ки бе давлати аз ҷиҳати иқтисодӣ тавоно ва ниҳодҳои он амниятӣ ҷомеа ва таракқӣ мунтазами соҳаҳои асосии онро таъмин кардан имконнопазир аст. Тазаккур бояд дод, ки Ҳукумати ҷумҳурӣ баробари рушди иқтисоди миллӣ ва таъмини амниятӣ миллӣ барои минбаъд дар ҳамаи ҷабҳаҳо ба қомеаҳои бузург ноил шудан имконияти васеъ пайдо мекунад. Бинобар ин, моро зарур аст, ки бо ҷалби мутахассисони варзидаи соҳа ва соҳибкорони ватанинӣ хориҷӣ теъдоди корхонаҳои саноатиро зиёд намуда, бо мақсади қомеаи гардонидани ниёзи аҳоли молу маҳсулоти хушсифат пешниҳод намоем ва тамоми имконияту неруи хешро истифода бурда, баҳри боло бурдани дараҷаи маърифату шуури миллӣ, фарҳанг, тақвияти ваҳдату яқдигарфаҳмии мардуми сарзамини намон ва бехтар намудани шароити иқтисодӣ иҷтимоӣ аҳли ҷомеа ва рушди кишварамон талош варзем.

Бобочон САТТОРОВ,
декани факултети иқтисод ва бизнес

ИСТИҚЛОЛ – АРЗИШИ СИЁСӣ ВА ОМОЛИИ МИЛЛАТ

Халки тоҷики сокини каламрави имрӯзаи Тоҷикистон 30 сол муқаддам бо амри раванди воқеиятҳои таърихӣ соҳиби истиқлоли сиёсӣ шуд, ки он минбаъд соҳибхитобии ҳокимияти сиёсиро чи дар дохил ва чи дар хориҷи кишвар заминагузор ва таъмингар гардид. Бо ба даст овардани истиқлол халки тоҷик аз умумияти этникии халкият ба умумияти этникии зинаи олий, ки онро умумияти миллӣ ё миллат меноманд, ноил шуд, зеро вай акнун дорои давлати мустақил гардид ва сарнавишти худро худ муайян мекарду месохт.

Бояд қайд кард, ки истиқлоли бадастамада на рамзӣ, балки воқеӣ буд, зеро вай соҳиби каламрави муайян, халки муайяни миллатсоз, забони миллӣ ва фарҳанги миллии худро дошту дорад. Чунонки таърих шаҳодат медиҳад, на танҳо ҳар як инсон, балки ҳар як умумияти этникии, махсусан дар зинаҳои олии рушди худ, орзу ва саъй мекунад, то ин ки озод ва мустақил бошад, сарнавишти худро худаш созад. Бинобар ин, ба даст омадани истиқлолро, ки чунин имкониятро фароҳам меоварад, арзиши сиёсӣ ва омили миллат номидан ҷоиш аст. Беҳуда нест, ки теъдоди зиёди умумиятҳои этникии ғуноғуни мавҷуд дар болои Замин дар ҳудуди ҳамаи орзуву умедро мебарваранд ва мубориза мебаранд, ки онро ба даст оваранд. Вале, мутаассифона, воқеияти раванди таърих чунин шудааст, ки дар асоси ҷабҳҳои ҳам субъективӣ ва ҳам объективӣ на ҳамаи онҳо ба чунин арзиш расида метавонанд.

Истиқлоли сиёсӣ мо — тоҷикон, дар қатори истиқлоли миллатҳои дигари собиқ Иттифоқи Шӯравӣ дар натиҷаи пошхӯрии ин давлати абарқудрати олам имконпазир гардид ва, гуфтан мумкин аст, бе ҳеҷ гуна мубориза ба даст омад. Чунин шудани ин воқеаи таърихӣ, аз як тараф, бисёр хуб буд, вале аз тарафи дигар, имкон надода буд, то ин ки миллати мо моҳияти ҷӣ будани ин неъматро ба дурустӣ дарк кунад. Бинобар ин, дар ибтидои истиқлоли эълонгаштаи кишвари мо олуидаи ҷанги шаҳравандӣ низ гардид, ки он таҷрибаи ғоҷеабар барои миллати мо буд.

Минбаъд бо саъю талошҳои Ҳукумат тамоми мардуми бадарки тоҷик, мусоидати созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ, давлатҳои ҳамҷавору дӯсти миллати тоҷик муддати тӯлонӣ бошад ҳам, музокироти тоҷикон амри воқеӣ гардида, дар ниҳояти амр созишномаи мусолиҳаи миллӣ низ ба имзо расид, ки он оғози ҳам муттаҳидии миллат ва ҳам ба таври бояду шояд рушд кардани тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷомеа гардид.

Овардани муқтасари сайри таърихӣ мазкурро барои он лозим донистем, ки эълони истиқлол ва ба даст омадани он ҳоло хифз ва таъмини мин-

баъдаи он набудааст. Ҳар ду омили ахирӣ нисбат ба расман эълон гардидани истиқлол ғаронбахотар будаасту хаст.

Зикр мекунем, ки ҳама гуна озодӣ, ки истиқлол аз атрибутҳои асоситарини он ба шумор меравад, тавҷам ба масъулият ва зарурат шуда метавонад. Озодии соф ва мутлақ вучуд надорад, зеро дар ҷомеа на барои фардҳои алоҳида, балки таъмини озодии ҳамагон тақозо карда мешавад. Дар ин хусус Абдурахмони Ҷомӣ мефармояд, ки:

**Озодии ман он бошад бас,
К-аз вай нарасад зиён
ба озодии кас.**

Бори дигар таъкид менамоем, ки озодӣ, яъне истиқлоли ҳар як инсон ва, умуман, ҷомеа ба масъулият ва зарурат тавҷам маънидод мегардад. Бинобар ин, ҳар як инсон ба дарк бояд донад, ки таъмини истиқлоли ҳамаи шахсӣ ва ҳам ҷомеавӣ аз ҳар яки мо татбиқи масъулият ва заруратҳои зиёдро талаб менамояд.

Чунонки, истиқлоли шахсии ҳар як нафар тақозои қамолати инсон, яъне мусаллаҳ будани он бо донишҳои замона, соҳибқасбу салоҳияти қорӣ тақозои доштан ва дар худ ташаккул додани фарҳанги волоро талаб мекунад. Инсон дорои арзишҳои мазкур ҳам зиндагии хуби шахсии худро орошта мекунад ва ҳам ба меҳнаш хидмати ҳақиқӣ анҷом медиҳад. Дар ҳама қору пайкори кишвараш саҳми сазовор мегузорад, таъмингари истиқлоли давлату миллаташ мешавад.

Азбаски истиқлол бештар ба истиқлоли давлатӣ мансуб доништа мешавад, давлат ва, умуман, ҳокимияти сиёсии кишвар татбиқи ду тақсими масъулиятро ба дӯш дорад. Яке масъулияти соҳибхитобӣ ва танзиму татбиқи тамоми умуми рушди ҳамоҳангии соҳаҳои ҳаёти ҷомеа дар дохили кишвар, ки ба онҳо пеш аз ҳама, хифз ва таъмини сулҳу суботи устувор дар ҷомеа, таъсис ва мустаҳкам кардани тамоми муассисоти идораи ҷомеа, дар асоси дарки қонунҳои рушд ва тавсеаи таъмини рушди пайвасти ва муназзами ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ дохил мешаванд.

Агар ба таърихи 30-солаи истиқлоли кишварамон тавачҷуҳ кунем, мушоҳида менамоем, ки, сарфи назар аз

баъзе номуназзамӣҳо, Тоҷикистон масъулияти дохилии худро дар соҳаҳои номбаршуда тадриҷан дар амал татбиқ карда истодааст.

Масъулияти дувуми ҳокимияти сиёсии кишвар, ки он ба масъулияти яқум иртиботи ҷудонапазир дорад, аз таъмини рушди бомароми кишвар тавассути барқарорсозии равобити ғуноғунҷанба бо кишварҳои хориҷӣ, бо созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ ва бо ширкатҳои бузурги фаромиллӣ иборат аст, ки онро масъулияти хориҷии кишвар маънидод менамоянд.

Таъмин ва татбиқи ин масъулият ба ташаккули ҳамкорихои мутақобилан судманд ва ҳимоякунандаи манфиатҳои миллиамон алоқамандӣ дорад. Бояд қайд кард, ки дар ин ҷода низ тӯли 30 соли сипаришуда қорҳои назаррас анҷом дода шудаанд, ки дар натиҷаи онҳо ҳаёти сиёсӣ иқтисодӣ ва иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеа як навъ мароми бемайлони рушд пайдо кардааст.

Доир ба он ки суръати рушди кишвар ҷандон тақозои нест, лозим аст қайд кунем, ки барои рушди бештар, мутаассифона, дар Тоҷикистон ҳам сарватҳои табиӣ ва ҳам омилиҳои тақозии инсонӣ ҳоло ҳозир вучуд надоранд.

Сабаби дигар, ба назари мо, аз он иборат аст, ки байни рушди теъдоди аҳоли ва иқтисодиёт ҷой доштани номувофиқати мушоҳида мешавад, вале, мутаассифона, ба ин мавзӯ ҳама тавачҷуҳи олимони соҳа қаноатбахш намебошад.

Мавзӯи мазкур бояд на танҳо яке аз мавзӯҳои мавриди таҳқиқоти илмӣ бошад, балки вай мавриди тавачҷуҳи Ҳукумати кишвар низ бошад, зеро ин масъала яке аз ҳассостарини мушкилаҳо буда, оқибатҳои ногувории иҷтимоӣ низ ба бор дорад.

Доир ба истиқлол ва иртиботи ҷудонапазир доштани он ба масъулият ва заруратҳои иҷтимоӣ гуфтаниҳо зиёданд, вале бо он ки ифода кардем, иқтифо мекунем.

Муҳим аз он иборат аст, ки мо — бошандагони кишвар дар арафаи иди асосии давлатиамон — Рӯзи истиқлоли давлатӣ қарор дорем, аз он ифтихори миллӣ мекунем ва барои ин ифтихорамон ҳар як бояд саъй кунем, ки озодиву истиқлоламон устувор ва ҷовидона бошанд.

Аз фурсати муносиб истифода карда, раёсат, ҳайати устодону қормандони донишгоҳро ба муносибати иди фарҳундаи миллиамон - Рӯзи истиқлоли давлатӣ муборакбод меғӯям ва таманно дорам, ки ҳар яки мо барои ҷовидонаи хифз кардани он хидмати сазоворамонро дарёғ нахоҳем дошт.

Ғуломҷон МИРЗОЕВ,
профессори кафедраи фанҳои гуманитарӣ

ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТӢ РАҲҚУШОИ БОНУВОН

Имсол соли таърихӣ ва басо хотирмону умедбахш барои тамоми халқи тоҷикӣ тоҷикистониён мебошад. Зеро ҷашни мубораки 30-солагии Истиқлоли давлатӣ бо шукӯҳи шаҳомати ҳосса ҷашн гирифта мешавад. Ноғуфта намонад, ки ин ҷашнро мардуми Тоҷикистон бо дилу дидаи гарм ва дастовезҳои арзишманди меҳнати пешвоз мегиранд. Зеро дар мо анъана аст, ки иду сурро бо ғуҳфаҳо пешвоз ва барои он омодагии ҳамҷониба мегиранд. Истиқлол худ озодии иродаи миллӣ, шаъну шараф, қудратмандӣ ва яке аз рукҳои асосии ҳастии ҳар давлати мустақил аст. Ба даст овардани истиқлоли сиёсӣ барои мардуми мо бехтарин арзиш ва дастовардест, ки ба он эътиқоди эҳтироми самимӣ бояд дошт ва бузургдошту шаҳомати ин ҷашн аз он ғувӯҳӣ медиҳад.

Бояд гуфт, ки дастовардҳои истиқлоли давлатӣ дар ин солҳо ҳеле зиёданд ва, агар онҳоро номбар кунем, ба дарозӣ мееравад. Бинобар ин, мо тасмим гирифтаем танҳо самти сиёсати заноноро матраҳ намоем, яъне дар ин мӯддати сӣ сол Ҳукумати мамлакат ва истиқлоли давлатӣ ба занону духтарон ҷӣ дод?

Ҷойи зикри ҳос аст, занону бонувон ҳамеша дар ойини давлатдорӣ тоҷикон қамоми махсуси худро доштанд ва бояд иқрор шуд, ки дар даврони соҳибистиқлолӣ ин қамому эътибор бо дастгири ва тавачҷуҳи махсуси Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон боз ҳам боло рафт. Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзҳои аввали ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ масъалаи таъмини баробархуқуқи мардону занонро дар меҳари сиёсати давлатӣ худ қарор дода, баҳри амалисозии он зина ба зина ҷораҳои мушаххасро амалӣ менамояд.

Қабули як силсила фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати мамлакат, консепсияҳо, нақшаи барномаҳои давлатӣ дар хусуси баланд бардоштани қамом ва нақши зан, таъмини ҳуқуқи имкониятҳои баробари мардону занон ва оид ба масъалаҳои тарбия, интиҳоб ва ҷобачогузори қадрҳои роҳбарикунанда аз ҳисоби занону духтарони лаёқатманд аз ҷумлаи иқдомоте мебошанд, ки баҳри таҳкими қамоми зан дар ҷомеа, бештар шудани вазъи иҷтимоӣ ва фаъолияти онҳо дар раванди идоракунии давлатӣ тақони ҷиддӣ бахшиданд.

Танҳо Фармони Президенти мамлакат аз 3 декабри соли 1999, тахти №5 «Дар бораи тадбирҳои баланд бардоштани қамоми зан дар ҷомеа» дар таъмини иштироки воқеии занон дар ҳаёти ҷамъиятӣ ва идоракунии давлат нақши муҳим бозид. Ҳадафи асосии қабули ин санад баланд бардоштани мартабаи занон дар ҷомеа ва ҳуқуқи озодии онҳо, тавсеаи нақши онҳо дар ҳаёти сиёсӣ ва иқтисодиву иҷтимоии мамлакат, саҳми онҳо дар тарбияи насли наврас мебошад.

Дар айни замон аз ҳисоби занон хизматчиёни давлатӣ 23,4%-ро ташкил медиҳанд. Феълан барои омода кардани қадрҳои роҳбарикунанда аз ҳисоби духтарон қурсҳои махсус дар назди Қумитаи занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз қабили «Мактаби сарварони ҷавон», «Дипломатия», «Менеҷменти муосир» амал мекунад ва ҳамасола дар онҳо духтарони болаёқат аз муассисаҳои таҳсилоти олии

қасбӣ иштирок менамоянд ва барои роҳбарӣ ва сарварӣ омода мешаванд.

Дастгириҳои бевоситаи Пешвои миллат аст, ки имрӯзҳо саҳми занон дар рушди соҳаҳои илму маориф ва тандурустии мамлакат, инчунин, дар соҳаҳои ғуноғуни идоракунанда торафт меафзояд. Чуноне ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон гуфтаанд: «Зане, ки соҳибмаърифату соҳибхунар аст, ба масъалаи пешбурди ҳадафҳои ҷомеа низ эҳтироми ҳосса мегузорад, ба ин хотир, ки дар раванди созандагӣ ширкат дорад ва худ дар соҳтани ин ҷомеа саҳмгузор аст». Дуруст аст, ки зан на танҳо дар оила, инчунин масъалаҳои ҳалталаби ҷомеа низ ҳал карда метавонад.

Махз бо дастгириҳои махсуси Сарвари давлат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон имрӯз тамоми занону модарон дар ҳама соҳаҳои ҳаёти ҷомеа - тандурустӣ, илму маориф, молия ва иқтисод, нақлиёт, савдо ва бизнес, муносибатҳои байналмилалӣ ва тамоми вазоратҳо фаъолият менамоянд. Аз ин ҷост, ки қамоми зан дар баробари мардон, яъне баробархуқуқи зану мард ҷун ба миён омад, занҳо ҳам тавонистанд дар баробари мардон ба дараҷаи роҳбарӣ бирасанд.

Имрӯз дар соҳаи маорифи кишвар 73 ғоиз ва тандурустиву хифзи иҷтимоии аҳоли қариб 70 ғоизро занону бонувон ташкил медиҳанд.

Дар Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон низ сафи занон сол то сол зиёд мегардад ва аз ҳисоби бонувонӣ қордону соҳибтаҷриба дар вазифаҳои роҳбарикунанда дар ин ҷо ҳам бонувони донишманд меҳнати қурсама мекунанд, аз қабили муовини ректор оид ба қорҳои тарбиявӣ, сардорони раёсат ва шӯъбаҳо, мудирони кафедраҳо ва дар баробари ин, аз ҳисоби занон олимпиаҳо — профессорону номзадони илм ба толибилмон дарс меғӯянд, ки бешак, бо фаъолияти содиқона ва соғдилонаи ҳеш тавонистанд худро нишон диҳанд ва барои пешравии донишгоҳ саҳми босазо гузоранд.

Мусаллам, ки ҳар як ташаббус ва қори оғознамудаи бонувон бо муваффақият ва бо сифати баланд анҷом меёбад, ки ин бозғӯи масъулиятшиносии баланди онҳост. Дар ин робита, мо, занонро мебоҷад дар ҷавоб ба эътиқоди эътимод, дастгириро ғамхорӣ ва боварии арзишманди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон масъулияти худро тақвият бахшида, дар тарбияи маънавии насли ҷавон ва омадасозии қадрҳои баландиқтисоси соҳаи молия ва иқтисод бо қӯшиши дучанд ва дили поку иродаи мустаҳкам қору пайқор намоем.

Машҳура АБДУЛЛОЕВА,
сармуҳаррири рӯзномаи
«Молия ва иқтисод»

30 ДАСТОВАРДИ МУҲИМ ДАР 30 СОЛИ ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТӢ

Миллати тоҷик ба шарофати Истиқлоли давлатӣ дар зарфи 30 сол тахти сарвари хирадмандонаи Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба комёбиҳои назаррас ноил гардид, ки дар таърихи халки мо назир надоранд. Мутахассисони Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи омили то имрӯз дастрасбуда ва таҳлилҳо 30 дастоварди арзишмандро зикр кардаанд.

Аз нуқтаи назари мо, бояд дар мадди аввал чунин дастовардҳои муҳими Тоҷикистон дар сӣ соли Истиқлоли давлатӣ номбар карда шаванд:

1. Дар ҳаритаи сиёсии ҷаҳон пайдо шудани Тоҷикистон ҳамчун давлати соҳибистиклол, ба узвияти комилхуқуқи Созмони Миллали Муттаҳид пазируфта шудани он ва баромади нахустини Роҳбари давлати тоҷикон — Пешвои миллат аз минбари ин созмон.

2. Ба ҳайси Сарвари давлат интихоб шудани Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва ба шарофати ин хотима додан ба ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ, барқарорсозии ҳокимияти конституционӣ ва тамоми шохаҳои ҳокимияти давлатӣ, таъмини фазои сулҳу оромӣ, ваҳдат ва ҳамдигарфаҳмӣ дар кишвар ва ба намунаи таҷрибаи нодир барои ҷаҳониён таъдид ёфтани сулҳи тоҷикон.

3. Оғози бунёди давлати миллӣ дар даврони муосир ва ташаккул ёфтани мактаби давлатдорӣ миллии Пешвои миллат дар самти эҷоди давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ, ягона ва иҷтимоӣ, ки дар якҷоягӣ ҳамаи он ба бунёди ҷомеаи адолатпарвар нигаронида шудаанд.

4. Муайян намудани ҳадафҳои стратегияи миллӣ — баромадан аз бунбасти коммуникатсионӣ, таъмини амниятӣ энергетикӣ, амниятӣ озуқаворӣ, саноатикунӣ босуръати кишвар ва ноил гардидан ба унсурҳои асосии ин ҳадафҳо.

5. Эҷоди расму оин ва фарҳанги миллии тоҷикон, ба ҳайси забони давлатӣ эътибори воқеӣ пайдо кардани забони тоҷикӣ, муаррифии мероси

адабӣ, таърихӣ ва фарҳангии халқи тоҷик дар сатҳи байналмилалӣ, бузургдошти доимии чехраҳои мондагор ва фарзандони баруманди миллат ва таърихи қадимаи миллати тоҷик дар сатҳи миллӣ, минтақавӣ ва байналмилалӣ.

6. Ба Феҳристи Мероси фарҳангии умумибашарии ЮНЕСКО ворид намудани Саразм (соли 2010), Боғи миллии Тоҷикистон (соли 2013), ба Рӯйхати мероси фарҳангии ғайримоддӣ башарият шомил гардидани «Шашмаком» (соли 2008), Наврӯз (соли 2010), «Оши палав» (2016) ва «Чакан» (соли 2018), бо қарорҳои ЮНЕСКО арҷгузорӣ намудани як қатор шахсиятҳои фарҳангии тоҷикон ва рӯйдодҳои таърихӣ миллат.

7. Ба тамоми оилаҳои кишвар дастрас намудани китоби «Тоҷикон»-и Бобочон Ғафуров ва «Қуръон» бо тарҷума ба забони тоҷикӣ, ғиромидошти Имоми Аъзам ва ҳанафия ба ҳайси мазҳаби суннатии миллат, ки садди роҳи ғароиши мардум ба мазҳабҳои бегона гардид.

8. Сохтмони нақб, пул ва роҳҳои бузурги автомобилгарду роҳи оҳан дар саросари кишвар ва ба як давлати пешрафта дар ҷаҳон ва миёни собиқ ҷумҳуриҳои шӯравӣ таъдид ёфтани Тоҷикистон аз ҷиҳати сифати роҳҳои автомобилгард.

9. Бунёди неругоҳҳои барқии хурду бузург дар кишвар, аз ҷумла «Роғун» ва дахҳо неругоҳҳои барқии дигар.

10. Дар тӯли сӣ соли охир 50 маротиба зиёд гардидани Маҷмӯи махсулоти дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

11. Таҳминан 97 маротиба афзудани даромадҳои бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 96 маротиба афзудани хароҷоти он дар соҳаи соҳибистиклолӣ.

12. Нисбат ба соли 1991 тақрибан 35 маротиба афзоиш ёфтани гардиши савдои хориҷии ҷумҳурӣ, ки бо арзи хориҷӣ ҳисоб шудааст.

13. Аз 358 қорхонаи саноатӣ дар соли 1991 таҳминан ба 2500 адад расонида шудани теъдоди онҳо то имрӯз.

14. Рушди баҳши хусусӣ дар кишвар, ки ҳоло зиёда аз 70 фоизи Маҷмӯи махсулоти дохилӣ ва қариб 80 дарсади пардохтҳои андозии бучети давлатӣ аз ҳисоби ҳамаи бахш ташакул ёфта, қариб 70 фоизи аҳолии аз лиҳози иқтисоди ғайбӣ низ дар ин бахш машғули фаъолияти меҳнатӣ мебошанд.

15. Таҷдиди сохтори 728 хоҷагии кишоварзии мавҷуда ва 31 адад хоҷа-

гии инфиродӣ ва дар заминаи онҳо таъсис додани қариб 6 ҳазор хоҷагии деҳқонӣ ё фермерӣ ва қариб 162 ҳазор хоҷагӣ ҳамчун соҳибқори инфиродӣ, ки беш аз 90 фоизи истеҳсоли махсулоти кишоварзиро таъмин мекунанд.

16. Ба беш аз 200 ҳазор гектар расонида шудани майдони боғу тоқзори кишвар, ки нисбат ба соли 1991 қариб 2,5 маротиба зиёд мебошад.

17. Чудо гардидани 75 ҳазор гектар замин барои хоҷагҳои ғирасони шахсии шаҳрвандон тибқи ду фармони Президенти кишвар, ки дар таъмини амниятӣ озуқаворӣ сокинон ва давлат нақши арзанда дорад.

18. Дар зарфи се соли омодагӣ ба истикболи 30-солагии Истиқлоли давлатӣ бунёд гардидани зиёда аз 25 ҳазор иншооти хурду бузурги иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва маишӣ фарҳан-

дӯши худ гирифтани хифзи оромӣ суботи давлат ва кулли сарҳадҳои он;

26. Ташаккул ва рушди қонунгузории миллӣ, аз ҷумла қабули қонунҳои миллие, ки дар собиқҳои ҳуқуқии ҷаҳонӣ шабеҳи худро надоранд;

27. Ба як кишвари амнтарини ҷаҳон таъдид ёфтани Тоҷикистон ва ба сегонаи аввалин давлатҳои амни ҷаҳон дар радбадҳои байналмилалӣ ворид гаштани он;

28. Роҳандозии усули «дарҳои боз» дар сиёсати хориҷии Тоҷикистон, эътирофи байналмилалӣ пайдо кардани ҷумҳурӣ аз ҷониби қариб 200 кишвар ва теъдоди зиёди созмонҳои байналмилалӣ, барқарор намудани ҳамкорӣҳои дипломатӣ бо 179 кишвари ҷаҳон, ифтиҳои қариб 50 намоёнҳои дипломатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷи кишвар ва дар назди созмонҳои минтақавӣ байналмилалӣ, ифтиҳои беш аз 30 намоёнҳои дипломатии кишварҳои хориҷӣ ва созмонҳои минтақавӣ байналмилалӣ дар Тоҷикистон;

29. Раиси бевоситаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар созмонҳои мин-

гӣ дар мамлакат аз ҷониби давлат ва шаҳрвандони саховатманду меҳанпараст.

19. Дастгирии илм, маориф ва фарҳанг ҳамчун сармояи рушди давлат, бунёди зиёда аз 3 ҳазор иншооти соҳаи маориф бо зиёда аз 645 ҳазор ҷойи нишаст, аз 13 адади соли 1991 бо шумораи умумии 70 ҳазор нафар донишҷӯ ба 40 адад бо фарогирии қариб 230 ҳазор нафар донишҷӯ расонида шудани теъдоди муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ.

20. Баланд бурдани мақоми занон ва ҷавонон дар ҷомеа, ҷалби онҳо ба идоракунии давлатӣ, афзудани микдори онҳо дар тамоми шохаҳои ҳокимияти давлатӣ, соҳаҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ дар қорхонаҳои давлатӣ ва баҳши хусусӣ, соҳибқории инфиродӣ.

21. Қариб то 500 адад афзудани теъдоди муассисаҳои тандурустии давлатӣ, ки соли 1991 ҳамагӣ ба 374 адад мерасид ва то қариб 1750 адад расонидани бунгоҳҳои саломатӣ аз 1510 адади даврони ибтидоии соҳибистиклолӣ.

22. 1,8 баробар кам кардани нишондиҳандаи фавти модарон ва 2,7 баробар кам кардани фавти кӯдакон.

23. Ба зиёда аз 10 ҳазор адад расонида шудани теъдоди иншооти варзишӣ дар мамлакат, ки нисбат ба соли 1991 беш аз 9 баробар зиёд мебошад.

24. Таъмини амниятӣ озуқаворӣ ва таҳминан се маротиба коҳиш додани сатҳи камбизоатӣ дар кишвар;

25. Ташкили Артиши миллии Тоҷикистон аз сифр ва қомилан ба

тақавию байналмилалӣ, ба макони баргузори ҷорабиниҳои сатҳи минтақавӣ байналмилалӣ таъдид ёфтани пойтахти кишвар ва ҳамчун бренди миллии Тоҷикистон дар ҷорабиниҳои байналмилалӣ эътирофи ҷаҳонӣ касб намудани «Раванди Душанбе»;

30. Амалӣсозии ташаббусҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба масъалаҳои амният, об, экология, хифзи пирияхҳо, тағйирёбии иқлим ва ташаккули дипломатияи об ҳамчун ҷавҳари нодир пешбурди сиёсати хориҷии Тоҷикистон дар ҷаҳон ва ғайра.

Дастовардҳои Тоҷикистон дар сӣ соли Истиқлоли давлатӣ хеле зиёд буда, ба тамоми соҳаҳои ҳаёти сиёсӣ иқтисодӣ ва иҷтимоӣ фарҳангии кишвар дахл доранд. Вале номбар кардани шумораи маҳдуди онҳо ҳам аз он шаҳодат медиҳад, ки дар муҳлати хеле кӯтоҳ кишвари соҳибистиклоли мо тахти сарвари Пешвои муаззами миллат он роҳро паймуд, ки нигони мо аз аҳли Оли Сомон онро тӯли мавҷудияти давлати Сомониён тай намуда, забон, фарҳанг ва ҷавҳари миллии халқи тоҷикро барои садсолаҳо хифз карданд. Аз ин рӯ, эътиоди қомил дорем, ки дастовардҳои Тоҷикистон дар сӣ соли Истиқлоли давлатӣ низ дар саҳифаҳои китоби бузурги миллати тоҷик чун таърихи аҳди Сомониён бо харфҳои заррин сабт шуда, барои абадӣ сохтани фарҳангу тамаддун, забон ва дигар арзишҳои муқаддасоти миллӣ хидмат хоҳанд кард.

ДАСТОВАРДҲОИ ДДМИТ БЕШУМОРАНД

Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон зодаи даврони истиклоли давлатӣ буда, маркази асосии омодакунии кадрҳои баландхатисоси соҳаи молия ва иқтисоди ҷумҳурӣ махсуб меёбад. Дар соҳаи маориф ва илм ғамхорӣ ва дастгирии бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста эҳсос мегардад ва маҳз ба шарофати он ин муассиса мақоми донишгоҳро гирифт. Дар муддати чанд соли охири фаъолияти донишгоҳ дастовардҳо дар самти илму таълим ва робитаҳои байналмилалӣ ва тарбия, ҳамзамон хоҷагидорӣ зиёд гардида, таълимгоҳ мавқеи худро дар байни дигар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ устувор нигоҳ медорад. Ин ҷо чанде аз дастоварди муҳими ДДМИТ-ро меорем.

- бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27.03.2018 тахти №169 Донишқадаи молия ва иқтисоди Тоҷикистон ба Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон таъдид дода шуд;
- дар рейтинги байни 40 муассисаи таҳсилоти олии кишвар чандин сол аст, ки ДДМИТ дар ҷойи шахорум қарор дорад ва ин барои донишгоҳи навтаъсис мақоми баланд аст;
- донишгоҳ бо нишондиҳандаҳои баланд дар рӯйхати бехтарин донишгоҳҳои Тоҷикистон аз рӯйи рейтинги Webometrics Ranking of World Universities (Мадрид, Испания) дар байни зиёда аз 30000 донишгоҳи ҷаҳон Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон дар ҷойи 13862 ҷойгир шуда, дар рейтинги дохилии Тоҷикистон сазовори ҷойи 3 гашт;

- ректори таълимгоҳ Хайрзода Шукрулло Курбоналӣ барои фаъолияти пурсамар бо медали “Хизмати шоиста” кадрдонӣ гардид;
- мудири кафедраи менеҷменти ДДМИТ Хочазода Даврон бо ҷоизаи ба номи Исмоили Сомонӣ дар бахши илмҳои иқтисодӣ сарфароз гардонид шуд;
- қабули Стратегияи рушди ДДМИТ барои солҳои 2019-2023;
- се ихтисоси донишгоҳ 1-250104 – молия ва қарз (бакалаврият), 1-25010403 – андоз ва андозбандӣ (бакалаврият) ва 1-26020200-

менеҷмент (бакалаврият) аз аккредитатсияи байналмилалӣ барномавӣ аз тарафи Агентии мустақили аккредитатсия ва рейтингӣ Ҷумҳурии Қазоқистон (НААР) гузашта, соҳиби Сертификати мутобикат гардиданд;

- таъсиси 41 ихтисос дар шӯбаи рӯзона ва фотилавӣ (ғойбона) бо таҳсилатон ба забони тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ;
- таъсиси 13 ихтисос дар шӯбаи омодакунии кадрҳои педагогӣ ва илмию педагогӣ;
- дар доираи Консепсияи иқтисоди рақамӣ ва Стратегияи рушди Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон модуҳои низоми автоматикунонидашудаи рақамии таҳсилот дар донишгоҳ амали карда шуд;
- дар донишгоҳ 381 нафар корманди илмӣ-педагогӣ фаъолият доранд, ки аз ин 17 нафар доктори илм, 128 нафар номзади илм ва боқимонда муаллими калон ва ассистент мебошанд;
- доираи интиҳоби ДДМИТ аз ҷониби довтолабон дар Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамасола меафзояд ва он дар муқоиса бо макотиби олии дигар дар мақоми боло ҷойгир аст;
- таъсиси Шӯрои диссертатсионӣ

6D.KOA-051-и назди Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон;

- шомил гардидани маҷаллаи «Паёми молия ва иқтисод» ба феҳристи нашрияҳои тақризшавандаи KOA-и назди Президенти ҚТ;

- ба андозаи назаррас зиёд шудани дифоии рисолаҳои номзадӣ аз ҷониби устодон ва муҳаққиқони донишгоҳ 81 нафар, ки на танҳо ҳиссаи устодони дараҷаи илмидоштаро баланд намуд, балки синну соли миёнаи онҳоро низ ҷавон сохт;

- дар олимпиадаи ҷумҳуриявӣ миёни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ дар сегонаи бехтарин ҷо гирифтани донишгоҳ;

- таҳия ва нашри 61 китоби дарсӣ, 100 монография, 108 васоити таълимӣ ва 4077 мақолаи илмӣ дар муддати се сол;

- бори аввал дар таърихи донишгоҳ аз тарафи устодон 17 мақола дар маҷаллаҳои бонуфузи SCOPUS ва Web of Science ба ҷоп расидааст;

- Китобхонаи илмӣ донишгоҳ дорои толори хониш ва толори китобхонаи электронӣ буда, дар онҳо зиёда аз 200 ҷойи нишаст мавҷуд аст. Дар китобхонаи илмӣ, дар маҷмӯъ, фонди умумии адабиёт 107 ҳазору 300 нусха буда, аз ин 77%-ашро адабиёти таҳассусӣ ташкил медиҳад;

- татбиқи 3 Лоихаи Бонки умумичаҳонӣ ва лоихаи ERASMUS+ K2 “DigEco”;

- айни замон равобити байналмилалӣ донишгоҳ дар ҳоли густариш аст ва имрӯз таълимгоҳ бо 115 муассисаву таҳсилоти хориҷӣ созишномаҳои ҳамкорӣ бастааст;

- имрӯзҳо дар ДДМИТ аз шаш давлат - ҷумҳуриҳои Ўзбекистон, Қирғизистон, Қазоқистон, Туркменистон, Афғонистон ва Федератсияи Россия донишҷӯён таҳсили илм доранд, ки шумораи онҳо ба 820 нафар мерасад;

- насби Парчами давлатӣ дар таълимгоҳ бо баландии 20 метр бо нишони эҳтирому арҷгузорӣ ба муқаддасоти миллии;

- барои таъмини шароити маишӣ кормандон ва донишҷӯён донишгоҳ дорои ду хобгоҳи замонавӣ буда, бунгоҳи тиббӣ ва дигар иншооти таълимӣ варзишӣ ва ёрирасон пурра ба талаботи замони нав ҷавобгӯ мебошанд;

- бунёди бинои таълимии №4, ки сеошёна буда, аз 16 утока қорӣ иборат аст;

- оғози сохтмони бинои таълимии панҷошёнаи №5, ки ба наздикӣ ба итмом мерасад ва барои ба таҳсил фаро гирифтани шумораи зиёдтари толибилмон шароит муҳайё месозад, ҳамзамон ин ободкорӣ хуррамгардонӣ барои пешрафти қори коллективи меҳнатӣ ва таҳсили толибилмон тақони ҷиддие мебахшад;

Ин дастовардхоро метавон ба дарозо бурд, вале бо ин иқтифо мекунем. Мусаллам аст, ки дар ноилшавӣ ба ин дастовардҳо фаъолияти софдилонаю пурсамар ва масъулиятӣ иттиҳоди коллективи меҳнатӣ таълимгоҳ ва ташаббусу талошҳои донишҷӯён нақши бориз доранд ва боварӣ дорем, ки дар оянда низ қомебиву пирузӣҳо дар таълимгоҳ афзун мегарданд.

Маркази тестии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон

Ҷазираи ба дониш таълимӣ
**Молия
ва иқтисод**
Муассис:
**Донишгоҳи давлатии молия
ва иқтисоди Тоҷикистон**

Сармуҳаррир:
Машхура Абдуллоева

Котиби масъул:
Саъдулло Носиров

Мухаррирон:
Нуралӣ Раҳимзода
Баҳтигул Каримова
Наврӯз Ҷобиров

Рӯзнома дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти №097/рз-97 аз 15 октябри соли 2018 ба ҳисоб гирифта шудааст.

Нишонӣ: ш. Душанбе, кӯчаи Нахимов, 64/14
Тавзеҳ:

Дастнавис қабул карда намешавад. Мавод бояд бо ҳуруфи Arial Tj, андозаи 14 ҳуруфчинӣ шуда бошад. Нашрия на бо ҳама афкори муаллифони мувофиқ буда, ба хотири гуногунондаи матолиби муҳталифҳо ба таъбир мерасонад.

**Дар матбааи
«Мега-принт»
нашр мешавад.
Теъдоди нашр 2000
Нарҳаш шартномавӣ**

www.tgfeu.tj
E-mail:
gazetadmit@tgfeu.tj
Телефон: 988 – 16 – 51- 57